

Lotus

buitenschoolse opvang

Pedagogisch beleidsplan Buitenschoolse Opvang Lotus

BSO Lotus
F. Roeskestraat 82
1076 ED Amsterdam
www.bsolotus.nl

Voorwoord

Dit pedagogische plan beschrijft het pedagogische beleid en de werkwijze in Buitenschoolse opvang (BSO) Lotus gevestigd in de Geert Groote School 2 in Amsterdam. Op BSO Lotus verzorgen wij opvang op basis van de antroposofische pedagogiek. Het is in samenspraak met het team van pedagogisch medewerkers tot stand gekomen en is daarna voorgelegd aan de oudercommissie. In het informatieboekje voor ouders en op de website van de BSO vindt u een verkorte versie van dit plan.

Beleid is pas zinvol als het levend wordt. Daarom hebben we er bewust voor gekozen in dit plan ook de vertaalslag te maken naar de werkvloer. Er staan dan ook veel praktijksituaties in, die de lezer een beeld geven bij het beleid. Het beleid geeft richting aan onze werkwijze; andersom kan de praktijk aanleiding geven het beleid te wijzigen. Dit plan is derhalve niet statisch, maar het groeit mee met de praktijk. Elke twee jaar zal het beleidsplan worden geëvalueerd en geactualiseerd. In een beknopt werkplan geven we per jaar aan welke deeldoelstellingen van het beleid we willen realiseren. Het werkplan is als bijlage bij het pedagogisch beleidsplan opgenomen.

Door middel van dit pedagogische beleidsplan willen wij een zo helder mogelijk beeld geven van onze visie en werkwijze op BSO Lotus. Het pedagogische beleidsplan is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 gaan we in op de doelstelling die we met onze opvang nastreven.

In hoofdstuk 2 beschrijven we de pedagogische visie die hierachter zit.

Hoofdstuk 3 gaat over de pedagogische uitgangspunten en werkwijze die volgen uit de doelstelling en visie. In het bijzonder gaan we hier in op vier onderdelen van pedagogisch beleid die conform de wet kinderopvang benoemd moeten worden: emotionele veiligheid, sociale competenties, persoonlijke competenties en normen en waarden.

Hoofdstuk 4 gaat over de pedagogisch medewerkers; de mensen die dit plan op de werkvloer waar moeten maken.

Hoofdstuk 5 gaat over de werkwijze, de groepen en de groepsruimten.

In hoofdstuk 6 gaan we in op de thema's veiligheid en gezondheid. Deze thema's worden apart beschreven omdat een groot deel van het vertrouwen dat ouders in ons stellen hierop gebaseerd is.

Hoofdstuk 7 gaat over hoe we het contact met de ouders onderhouden.

Hoofdstuk 8 ten slotte gaat over het kwaliteitsbeleid: hoe we blijvend aan de kwaliteit van de opvang werken.

Om de leesbaarheid te vergroten wordt in dit stuk gesproken over pedagogisch medewerkers. Hiervoor kan ook pedagogisch medewerksters worden gelezen.

Inhoud

1 Doelstelling	4
2 Pedagogische visie	5
3 Pedagogische uitgangspunten en werkwijze	6
3.1 Emotionele veiligheid	7
3.2 Sociale competenties	8
3.3 Persoonlijke competenties	9
3.4 Normen en waarden	10
3.5 Bijzonderheden in ontwikkeling van kind vaststellen	11
4 De uitvoering	12
5 De groepen	15
6 Veiligheid en gezondheid	20
7 Contact met de ouders	22
8 Kwaliteitsbeleid	23

1. Doelstelling

Met onze BSO bieden wij de kinderen van de Geert Groote School 2 (4 t/m 13 jaar) na schooltijd een veilige, geborgen en vooral gezellige huiskamer waar zij na een schooldag tot rust kunnen komen, plezier kunnen hebben, hun verhaal kunnen vertellen, hun talenten en kwaliteiten kunnen ontwikkelen en waar ze bovenal zichzelf kunnen zijn. De middag sluit op een natuurlijke wijze aan op de schooldag omdat de pedagogische benadering vanuit dezelfde inspiratiebron – de antroposofie - komt.

De antroposofische pedagogie vertalen we naar onze huiskamer, waar het speelgoed, het spel- en activiteitenaanbod en de inrichting bewust gekozen zijn: afgestemd op de leeftijdsfasen en de tijd van het jaar. In onze houding naar en omgang met de kinderen houden we ook rekening met de leeftijdsfase en de eigenheid van ieder kind. Het dagritme biedt een veilige bedding van duidelijkheid en structuur waarbinnen geborgenheid en ongedwongenheid kunnen bestaan. In het jaarritme borduren we op een huiselijke manier voort op de jaarfeesten die op school worden gevierd. Bijvoorbeeld: met Sint Maarten maken we pompoensoep die we samen eten voordat de kinderen de Sint Maartensoptocht gaan lopen. Samen met de kinderen maken we steeds weer een andere seizoenskrans die boven de tafel hangt. En het verhaal bij het gezamenlijke rustmoment staat vaak ook in het teken van een seizoen(sfeest).

We streven een sfeer na waarin ongedwongenheid, veiligheid en geborgenheid centraal staan. Hier beschrijven we hoe we inhoud geven aan deze begrippen.

Ongedwongenheid gaat over ‘je gang kunnen gaan’ en de middag als vrije tijd beleven. De vele speelplekken die onze lokalen, de gang en het buitenterrein hebben, bieden de kinderen de mogelijkheid om zowel met elkaar als individueel tijd door te brengen. De nadruk ligt op mogen en niet op moeten als het gaat om spel en activiteiten.

Als een pedagogisch medewerker aan tafel iets moois gaat maken, bijvoorbeeld een wolvilten bal, komen er al snel kinderen op af die mee mogen doen. Wie wil, doet mee en meestal zit de tafel al snel vol.

Veiligheid gaat over zowel fysieke als emotionele veiligheid. Kinderen moeten zich veilig voelen én ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat de kinderen veilig zijn. Emotionele veiligheid gaat over je gezien en gehoord voelen, er mogen zijn en gewaardeerd worden zoals je bent. Naast plezier mag je ook verdriet en boosheid uiten, als het niet ten koste van andere kinderen gaat. Ritme, regelmaat, vaste gewoonten en regels geven een bedding van duidelijkheid, houvast en dus veiligheid. De kinderen kunnen rekenen op een vast dagverloop waarbij het ophalen/verzamelen, de maaltijd en het theedrinken/fruit eten met een voorlees-verhaal vaste punten vormen. De gewoontes zoals elkaar begroeten bij binnenkomst, handen wassen voor het eten, jas ophangen, opruimen van speelgoed als je iets anders gaat doen en het afscheid nemen, zijn bekend bij de kinderen.

Geborgenheid betekent een knusse en huiselijke sfeer die al begint bij de deur van de kleuterklas als de kinderen worden opgehaald, of bij onze groepsruimte waar de grote kinderen welkom

worden geheten. Naast een welkome ontvangst is er ook aandacht voor de gezamenlijke momenten die zorgen voor geborgenheid op de groep. Bijvoorbeeld tijdens het eten aan tafel, samen spelletjes doen, voorlezen en knutselen, koekjes bakken, soep maken, of meedoen van een afstand onder een dekentje op de bank.

2. Pedagogische visie

In dit hoofdstuk lichten we kort onze visie op pedagogie toe. In het volgende hoofdstuk wordt deze uitgewerkt in uitgangspunten en werkwijze.

In de antroposofie wordt het kind gezien als een mens in ontwikkeling met een eigen geschiedenis en een eigen toekomst. De mens ontwikkelt zich als een uniek wezen dat op zijn eigen wijze zal bijdragen aan de wereld. Naast het unieke zijn er ook wetmatigheden in de ontwikkeling van de mens. Het kind maakt zich achtereenvolgens het fysieke lichaam, het levenslichaam (etherlichaam) en het astrale lichaam (de ziel) eigen. Elk van deze fasen vragen om een eigen benadering en ander ‘voedsel’ waaraan het kind zich kan ontwikkelen.

De ontwikkelingsgedachte is misschien wel het belangrijkste gegeven uit de antroposofie waarmee we werken. We proberen het kind zoveel mogelijk in zijn ware wezen te leren kennen en te begrijpen hoe het zich wil ontwikkelen: welke talenten en kwaliteiten draagt het in zich en welke eenzijdigheden wil het overwinnen? Met zulke vragen zoeken we naar een goede manier om het kind te begeleiden. Dit kunnen we alleen maar goed doen in contact en samen met de ouders. Hoe we het contact met de ouders verzorgen staat beschreven in hoofdstuk 7. We zijn als buitenschoolse opvang slechts één volwassen partij in het leven van een kind. Wij willen samen met ouders en school een team vormen dat om het kind heen staat zodat het kind zich gedragen voelt.

3. Pedagogische uitgangspunten en werkwijze

Uitgaan van het kind – waarnemen

We gaan uit van het kind. Dat betekent dat we het kind steeds goed willen waarnemen. De feitelijke waarneming behoedt ons voor oordelen en ‘labels’ die ontwikkelingsmogelijkheden afsluiten. Steeds zoeken we naar de eigenheid van het kind en kijken we naar wat we hem kunnen bieden om het ontwikkelingsproces de ruimte te geven, te ondersteunen en te voeden.

Alleen waarnemen is in de korte tijd die wij met het kind doorbrengen niet altijd voldoende. Het beeld van een kind kan completer worden in een gesprek met de ouders en eventueel met de pedagogisch medewerker of leerkracht van school. Dit laatste gebeurt in overeenstemming met de ouders. In zo’n gesprek zoeken we samen naar voorbeeldsituaties waarin het kind in goede doen is, om te zien welke voorwaarden helpend zijn voor het kind.

Aansluiten bij de ontwikkelingsfasen

In drie ontwikkelingsfasen van elk zeven jaar ontwikkelen zich lichaam, ziel en geest in onderlinge afhankelijkheid, maar elk met een eigen rijpingstijd. Natuurlijk doorloopt ieder kind deze ontwikkelingsfasen op zijn eigen manier, maar er zijn ook wetmatigheden in de menselijke ontwikkeling. We zoeken steeds de aansluiting bij de verschillende ontwikkelingsfasen, zonder de eigenheid van het individuele kind uit het oog te verliezen.

0-7 jaar - nabootsing

De eerste zeven jaar staan in het teken van de opbouw van een gezond lichaam. De volwassenen om het kind heen bouwen hier niet alleen aan mee door een goede voeding en verzorging te bieden, maar ook door het kind levende, gezonde indrukken en ervaringen te geven. Het kind is in deze fase een nabootsend wezen; het bootst de hele omgeving innerlijk en uiterlijk na. Daarom is opvoeden in deze fase vooral het goede voorbeeld geven. Niet alleen wát we doen, maar vooral hóe we de dingen doen is van belang. Wat onze handelingen zinvol maakt, is de aandacht (aanwezig zijn bij wat je doet) en de echtheid (wat je doet is gemeend). We sluiten dus aan bij deze leeftijd door het ‘doen’. Uitgebreid uitleggen en beredeneren heeft weinig zin. We doen de dingen samen en we doen het voor.

Zo zetten we onze kopjes en borden zelf en met aandacht de vaatwasser in, en ruimen onze spullen op.

Ook tijdens het eten heeft de PM’er regie in handen en houdt helikopter view bij vrije spel: begeleidt de kinderen (zonder ze te entertainen), maar geeft ze vooral de ruimte om conflicten zelf op te lossen, een spel, speelomgeving en hun speelkameraden te kiezen.

Verbaal spreken we deze leeftijd zó aan dat het tot de verbeelding spreekt. Het denken van het jonge kind kan nog niets met onspecifieke (abstracte) begrippen. Ook letten we op dat we de kinderen nog niet te direct aanspreken. In meervoud en in verleden tijd spreken haalt de kinderen in de stroom waarin ze mee komen. Een werkzame manier om de kinderen in de stroom te krijgen, is klank en ritme. Door de dingen zingend of ritmisch te zeggen, heb je de aandacht van kleuters.

In plaats van ‘je mag niet gooien met speelgoed’ werkt het beter als we samen het speelgoed oprapen terwijl we zeggen: ‘de grote mensen en de kinderen deden altijd voorzichtig met het

speelgoed'. De achterblijvers bij het naar binnen spreken we aan met 'we gingen nu allemaal naar binnen' in plaats van 'kom jij ook? we wachten allemaal op jou'.

7-14 jaar - navolging

In deze ontwikkelingsfase staat de ontwikkeling van een rijk zielenleven centraal, waarbij de gevoelswarmte uit de omgeving ondersteunend werkt. Kinderen in de schoolleeftijd zijn gevoelig voor volwassenen die met plezier en enthousiasme de dingen doen, en voor mensen die ergens heel goed in zijn. Gezelligheid (samen iets maken, kletsen met een kopje thee) is het klimaat waarin het schoolkind goed gedijt. Kinderen in deze leeftijd gaan over het algemeen graag nieuwe uitdagingen aan. Onze steppen zijn zeer geliefd, net als samen in de bovenzaal spelletjes doen of in de gymzaal met de bal een actief spel doen. Deze leeftijdsgroep kan zijn hart dan ophalen. We introduceren ook nieuwe schilder- en tekentechnieken, komen met eigen creatieve ideeën (bad bruistabletten zelf maken, t-shirts versieren, experimenteren met slijm, papier, batik maken, mozaïeken) en luisteren naar de voorstellen van de kinderen.

De algemene wetmatigheden in de ontwikkelingsfasen van het kind bestuderen we als team met elkaar in regelmatige studie-ochtenden met het hele team. Vanuit dit referentiekader maken we steeds de vertaalslag naar de werkvloer, zodat we handen en voeten geven aan de pedagogie. Zo vertelt de zintuigenleer ons bijvoorbeeld waarom het zo belangrijk is het kind 'ware' en 'levende' ervaringen te bieden. We willen als BSO zelf weten waarom we de dingen doen zoals ze gedaan worden in antroposofische kringen. Vanuit inzicht en bewustzijn kiezen we voor bijvoorbeeld natuurlijke materialen en biologisch voedsel.

Een open en positieve houding

Een open houding naar het kind betekent dat we het kind in het ontwikkelingsperspectief willen zien, in plaats van het kind vast te zetten op waar het moeite mee heeft of waar het juist goed in is. Wanneer we het kind met oprechte interesse kunnen zien, laat dat hem de ruimte om het hele palet dat het in huis heeft tot ontwikkeling te brengen. We bevestigen de kinderen in hun kracht en kwaliteit, omdat dit bemoedigend werkt in hun ontwikkeling en het kind recht doet. *Een kind dat gezien wordt als 'moeilijk' of 'druk', zal dit (vaststaande) beeld over hem vaak bevestigen. Terwijl zo'n kind met een beetje hulp heel geconcentreerd blijkt te kunnen knutselen en heel goed kan helpen en samenwerken bij de afwas, tafel dekken, keukendoekjes opvouwen. Een kind dat zelf zijn schoenen kan aandoen, laten wij zelf zijn schoenen aandoen; wij bevorderen in alles hun zelfstandigheid en stimuleren zelfredzaamheid.*

Ook volwassenen zijn nog in ontwikkeling. Het leven zien als ontwikkelingsweg betekent in het werken met kinderen dat je bewust aan zelfopvoeding doet. Ook daar is een open, vragende houding op zijn plaats. Het werken aan de eigen ontwikkeling in de vorm van cursussen, supervisie en ontwikkelingsgesprekken is dan ook onderdeel van het personeelsbeleid.

3.1 Emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid is een voorwaarde om je ergens thuis te kunnen voelen. Als een kind zich veilig voelt, geeft het uiting aan zijn gevoelens, of het nu blij, boos of verdrietig is. Andersom, als er ruimte is om naast blij ook boos of verdrietig te zijn, voelt een kind zich eerder op zijn gemak. We nemen de emoties van ieder kind serieus, zodat eenieder zich kan uiten. Ook alles wat het

kind ons in vertrouwen vertelt nemen we serieus en we gaan er op in als het kind dat verlangt. Naast het geborgen thuisgevoel is dit ook van wezenlijk belang voor een gezonde emotionele ontwikkeling.

De wijze waarop de pedagogisch medewerkers met de kinderen omgaan, schept een belangrijke voorwaarde voor de emotionele veiligheid.

Zij doen dit door:

- hartelijkheid en aandacht te hebben voor ieder kind; als de pedagogisch medewerker haar dag niet heeft kan het kind toch rekenen op aandacht en hartelijkheid. Maar we doen ons niet anders voor dan we zijn.
- kinderen te accepteren en te waarderen om wie ze zijn.
- kinderen de ruimte te geven die ze aankunnen waarbinnen ze spel- en conflictsituaties met elkaar uit kunnen zoeken, maar hulp en begeleiding bieden wanneer dit nodig is.
- kinderen aanspreken op hun gedrag en niet op hun zijn.
- kinderen op liefdevolle manier begrenzen.
- kinderen positief benaderen en in hun kwaliteiten bevestigen
- We streven ernaar om kinderen een veilig gevoel te geven, maar ook de ruimte om en mogelijkheden om de wereld te ontdekken. Kinderen hebben inspraak op bijvoorbeeld activiteiten aanbod, we vragen hun mening en nemen die serieus.

We helpen elkaar dit streven waar te maken door het bespreekbaar te maken in de intervisies en overleggen.

3.2 Sociale competenties

In een omgeving waarin het kind zijn emoties mag en kan tonen, kan het leren met zijn emoties en die van anderen om te gaan. De sociale en emotionele ontwikkeling zijn niet los van elkaar te zien. Je kunt je emoties alleen ontwikkelen in relatie tot anderen: jij voelt je op een bepaalde manier en je omgeving reageert daarop, of je omgeving geeft jou een bepaald gevoel en jij reageert daarop. De volwassenen die het kind omringen dragen in belangrijke mate bij aan deze ontwikkeling. De pedagogisch medewerkers scheppen een veilig en gezond klimaat waarin de sociale competenties geoefend kunnen worden.

Het groepsgebeuren biedt kinderen veel sociale ontwikkelingsmogelijkheden in het vrije spel, in de gezamenlijke activiteiten en tijdens de sociale momenten als de maaltijden.

Vrij spel

Door de kinderen de ruimte te geven met elkaar positieve en ook negatieve ervaringen op te doen, kunnen ze sociale competenties oefenen als delen, tegen je verlies kunnen, rekening met elkaar houden, compromissen sluiten en voor jezelf en de ander opkomen. De pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig en beschikbaar om te helpen wanneer de kinderen er niet zelf uitkomen. *Voorbeelden van vrij spel: bordspelletjes als 'Halli Galli' en 'Boomgaard'; met blokken torens maken, hutten bouwen en in de poppenhoek spelen.*

Groepsactiviteiten

In de groepsactiviteiten komen heel andere sociale competenties aan bod, zoals op je beurt wachten (touwtje springen), naar elkaar luisteren, waardering voor elkaar tonen

(acrobatiekspel/poppenkast) en iets afmaken/tot het einde volhouden (als je meedoet aan een georganiseerde activiteit, dan is het de bedoeling om het ook af te maken).

Sociale momenten

De maaltijd is een gericht sociaal moment waarbij het gezamenlijk eten het uitgangspunt is. Verschillende aspecten zoals geduld, respect, elkaar helpen, tafelmanieren, aandacht en interesse spelen hierbij een rol. Zo beginnen we pas met eten nadat iedereen zit, stil is en de spreuk gezegd is, rustig zolang de muziek uit het muziekdoosje klinkt, en gaan we van tafel als we zijn uitgegeten. We vragen elkaar om iets door te geven in plaats van over de tafel heen te hangen om iets te pakken en hebben aandacht voor de spullen op tafel. We luisteren naar elkaar en laten iedereen aan de beurt komen die iets wil vertellen. We vinden het fijn om in een rustige en fijne sfeer aan tafel te kunnen zitten. En na het eten gaat iedereen zijn bordje en kopje opruimen, volgend het voorbeeld van de PM'ers.

3.3 Persoonlijke competenties

Kinderen brengen op een buitenschoolse opvang nadrukkelijk vrije tijd door. Ze hebben op school van alles geleerd, en bij ons kunnen ze lekker uitblazen. Er is wel van alles te doen, waardoor kinderen datgene kunnen doen wat ze leuk of uitdagend vinden. Doordat we geen tv, dvd en computer in huis hebben, spelen de kinderen echt. En voor kinderen is niets zo leerzaam als spelen.

Motorische vaardigheden; grove en fijne motoriek ontwikkelen

Er worden spelletjes aangeboden, zoals knikkerbaan, lego en plusplus. Voor bouw- en constructiespel en ruimtelijk inzicht kapla en lego, gevarieerde kleine en grotere bouwsteentjes. Tijdens het spelen op de gang of in de gymzaal wordt er gebruik gemaakt van “riviersteentjes” (balansspel), hoepels en gekleurde doeken (gooi- en vang spel), diabolo's, enz. Aangeboden creatieve activiteiten, zoals knutselen, schilderen, kleien, knippen, stempelen enz. zijn ook gericht op de grove- en fijne motoriekontwikkeling. Buiten op het schoolterrein spelen kinderen met ballen, buitenspeelgoed, touwen, fietsen, steppen, skeelers, karretjes enz.

De grotere kinderen ontwikkelen ook hun persoonlijke vaardigheden bij (bord)spelletjes en bij het samenwerken met bijvoorbeeld bovengenoemde constructiespeelgoed.

Ze zijn ook bezig met hun fietsen en onderzoeken de scharnieren en het wiel, de pedagogisch medewerker draagt gereedschap en materiaal aan waar zij hun technische behoefte in kwijt kunnen.

Cognitieve ontwikkeling

Tijdens een gesprek met kinderen, vaak naar aanleiding van een voorgelezen verhaal of bij een tafelgesprek, worden door de pedagogisch medewerkers vragen gesteld (Waar gaat het verhaal over? Wat bedoelen ze ermee? Wat denk je dat er zou gebeuren, als.. enz.), gericht op cognitieve ontwikkeling van de kinderen. Vaak bij een vraag “Wat is...?” worden ook andere kinderen erbij betrokken: Wat denk jij? We lezen elke dag een verhaal voor bij de kleine kinderen en dat helpt het luister- en concentratievermogen te verhogen. Tevens stimuleert het kinderen tot (fantasie)spel.

Taalvaardigheden worden ontwikkeld door het voorlezen en bespreken van het verhaaltje, samen zingen, taalspelletjes. Op de BSO spreken we Nederlands met alle kinderen, ook als

Nederlands niet hun moedertaal is. Liedjes zingen ondersteunt taalontwikkeling, taalvaardigheid en het vergroten van de woordenschat. Ritme, rijm, melodie en intonatie vormen de basis van taal. Er worden ook educatieve spelletjes aangeboden (rijmen, taalspelletjes enz.).

Creatieve vaardigheden

Deze worden ontwikkeld door de aangeboden knutsel-, schilder-, bouw en andere speelactiviteiten. Voorraden van creatieve materialen worden regelmatig aangevuld. Regelmatig, en ook voor in de vakantie, wordt er een activiteitenplanning gemaakt en besproken.

Alle persoonlijke competenties komen bij al het spel aan bod, maar in het bijzonder tijdens het fantasiespel. *In de poppenhoek zijn de kinderen papa en mama met een kleine baby die moet drinken.*

Later komt er nog een kindje bij, die mag de grote zus zijn.

Het is de kunst van de pedagogisch medewerkers om te luisteren en te zien waar de kinderen mee bezig zijn: niet entertainen, maar op de achtergrond aanwezig zijn en de spel ondersteunen. Zij dragen een lap, lijm of bijvoorbeeld een zakje aan waar nodig om het spel te verdiepen.

In de zandbak spelen kinderen met zand en takjes die ze verzamelen, ook blaadjes en andere dingen uit de natuur worden verzameld. De pedagogisch medewerker brengt de kinderen zakjes om hun vondsten in te kunnen opbergen.

In de vakantie worden vaak kook- en bakactiviteiten aangeboden. Samen met de kinderen versieren we de ruimte, maken we zeepjes, kaarsjes, kerststukjes, versieren tasjes en t-shirtjes, doosjes en onderzoeken we verschillende schildertechnieken enz.

Van tijd tot tijd organiseren we buitenschoolse activiteiten, soms voor de grotere en soms voor de kleinere kinderen. In het spel ontdekken de kinderen wie ze zijn en wat ze leuk vinden.

Creativiteit (bijvoorbeeld bij dans en drama), moed en behendigheid (bij acrobatiek en balspelen) zijn nog enkele voorbeelden van competenties die de kinderen in de namiddag kunnen oefenen.

3.4 Normen en waarden

Normen zijn er om de veiligheid te waarborgen en duidelijkheid te scheppen. Ze helpen ons de tijd op een plezierige en zinvolle manier met elkaar door te brengen. We hebben het dan over huisregels (zoals binnen niet ballen en skeeleren, niet schelden en geen geweld gebruiken). De huisregels zijn in de bijlage opgenomen.

Als kinderen op de groepen de huisregels overtreden spreken de pedagogisch medewerkers zo mogelijk de kinderen direct/indirect, afhankelijk van de leeftijd, op hun gedrag aan. Kleine kinderen bootsen vaak na; dus door (telkens opnieuw) te laten zien wat de regels zijn, houden de kinderen zich weer vanzelf aan de regels. Grotere kinderen kan je directer aanspreken op hun gedrag.

In enkele gevallen als de regels worden overschreden, volgt een consequentie doordat ze bijvoorbeeld tijdelijk niet mogen buiten spelen.

Bij conflictsituaties tussen kinderen is er ook afhankelijk van de leeftijd van de kinderen, begeleiding nodig. Het oplossen van conflicten is iets wat kinderen nog volop aan het leren zijn, daarom laten we de kinderen altijd in eerste instantie het conflict zelf oplossen. Vaak met wat geduld en begeleiding komen ze een heel eind en als dat niet lukt dan helpen we ze een handje. Ook onze gewoontes, als een vaste dagindeling (zie ook de bijlage) geven houvast in de tijd. Waarden zijn de idealen die we nastreven en waarmee we ons in de dagelijkse praktijk verbinden.

Voor zowel normen als waarden geldt dat de volwassenen het goede voorbeeld geven aan de kinderen. Hieronder gaan we wat dieper in op de waarden die we het belangrijkste vinden voor ons werk.

Aandacht

Voor kinderen is de manier waarop je als volwassene de dingen doet minstens zo belangrijk als wát je doet. Het gaat er in het bijzijn van kinderen om dat je de dingen met aandacht doet. Luisteren naar hun verhalen over de schooldag, een verhaal voorlezen, zorgen voor de ruimte, handwerken of een spel spelen; als het met échte aandacht gebeurt, ontstaat er vanzelf warme betrokkenheid en plezier. De kwaliteit (of moraliteit, zoals sommigen ook zeggen) die we aan ons werk geven wordt overgenomen door de kinderen en werkt zelfs door tot in het lichamelijk en psychisch welzijn.

Eerbied en respect

Eerbied gaat over het besef dat we deel uitmaken van een groter geheel; in de manier waarop wij met elkaar samenwerken en met de kinderen omgaan, kunnen we bijdragen aan dat grotere geheel. Eerbied voor het kind en voor de mens in ontwikkeling is een belangrijke ingang. Maar ook eerbied en respect voor natuur en milieu, waarin ons beleid van biologische voeding ook thuishoort. Op basis van het gezonde voeding idee zijn onze eetafspraken gemaakt.

Als team beginnen we onze werkdag met een spreuk en ook voor het eten zeggen we een spreuk met de kinderen. Het eten gebruiken we als kostbaar voedsel, waarmee we niet spelen en dat we niet weggooien. We tonen respect voor de wereld om ons heen en in het bijzonder voor alles wat leeft. Blaadjes en takken pluk je bijvoorbeeld niet zomaar van de bomen. En als iets kapot gaat, kijken we eerst of we het kunnen maken, i.p.v. weggooien en vervangen. We laten de kinderen voor plantjes in de tuin zorgen en met respect omgaan met kleine diertjes. Ook respect voor eigen spel hoort hierbij: kinderen mogen hun spel en spelkameraadjes zelf uitzoeken, en de PM'er bewaakt hun spel en laat de andere kinderen het niet storen.

Echtheid

Voor een gezonde ontwikkeling van de zintuigen, die bij kinderen nog volop bezig is, is kwaliteit en echtheid van belang. We kiezen daarom bewust voor speelgoed en inrichting van natuurlijke materialen en rustige kleuren voor een harmonische sfeer. Ook in de voeding speelt echtheid een belangrijke rol. Geen kunstmatige toevoegingen, maar eerlijke (biologische en zo mogelijk biologisch-dynamische) voeding. Tenslotte is echtheid (oprechtheid) in ons gedrag van belang voor de morele ontwikkeling van een kind.

Verbinding met de natuur

Heel belangrijk voor gezonde ontwikkeling is de verbinding met de natuur: om kinderen gevarieerde natuurervaringen te bieden, laten we ze elke dag minstens 1,5 uur buiten spelen. We hebben extra regenkleding en laarzen voor de kinderen, maken vaak wandelingen en uitstapjes, en in onze binnenruimte zijn natuurmaterialen en seizoen elementen te vinden. We zorgen dat onze buitenruimte uitdagend blijft voor de kinderen en verschillende speelmogelijkheden kan bieden. D spelmaterialen worden regelmatig nagekeken en aangevuld. Duurzaamheid is een van onze prioriteiten (zie afspraken over duurzaamheid).

Verschillende culturen en feesten

Er worden op school en op de opvang veel jaarfeesten gevierd, die tot de christelijke traditie behoren (Sinterklaas, Kerst, St. Jan, Pinksteren enz.). Behalve deze jaarfeesten, staan we open en wordt er aandacht gegeven aan feesten en tradities uit de andere culturen (Ramadan en Suikerfeest, Chanoeka en Chinees nieuwjaar, Halloween, enz.). Ouders en pedagogisch medewerkers brengen deze andere feesten vanuit hun interesse en/of cultuur mee waardoor wij op de groep meekrijgen wat deze cultuur en feesten inhouden. Zo wordt er bijv. getrakteerd als het Suikerfeest is, en maken we ook versieringen en wensen als het Chinees nieuwjaar er is. Culturele tradities van andere landen worden besproken met respect en veel belangstelling van de kinderen.

Regelmatig laten we kinderen die andere talen spreken, iets in hun moedertaal zeggen (bijv. tot tien tellen of een liedje zingen). Ze vertellen ook graag over hun ervaringen in andere landen, na de vakantie of een familiebezoek.

3.5 Bijzonderheden in ontwikkeling bij kind vaststellen

Over het algemeen volstaat onze werkwijze met onze pedagogische uitgangspunten en bovengenoemde competenties van pedagogisch medewerkers om alle kinderen te begeleiden in wat zij nodig hebben in de tijd dat zij bij ons op de BSO zijn.

En toch kan het zijn dat er kinderen vragen om speciale aandacht en dat er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling van het kind. Hoe signaleren wij problemen in de ontwikkeling en hoe gaan wij daarmee om?

Gedrag dat aandacht vraagt

Als het gedrag van een kind door de pedagogisch medewerkers meer dan incidenteel als problematisch wordt gezien, wordt het (ten eerste) bij de ouders bekend gemaakt tijdens de dagelijkse overdracht. Een voorbeeld daarvan kan zijn: “Sinds kort vecht uw kind met andere kinderen en doet ze pijn, hij is vaak emotioneel en moeilijk te troosten”. “Herkent u dat?”. Vaak geeft dit aankaarten bij de ouders al een opening waarmee we verder kunnen.

Het gedrag van het kind en de invloed daarvan op de groep wordt ook met de directe collega's besproken. Vaak wordt er een manier bedacht om de situatie te verbeteren, gebaseerd op ons “Plan van aanpak van problematisch gedrag”. Tevens komt een kind met bepaald (problematisch) gedrag ter sprake tijdens kind besprekingen op het lange werkoverleg. Hierbij vragen wij ons allemaal af waarmee we het kind het beste kunnen helpen. Wat heeft dit kind nodig? We verplaatsen ons dan zo goed mogelijk in de situatie en kijken goed naar het kind met alle zintuigen en vragen ons af wat hij laat zien. We vragen ook een oudergesprek aan, zeker als het kind zorgelijk gedrag blijft vertonen en wij niet verder lijken te komen met onze interne aanpak. Meestal wordt dit gedaan door de mentor van het kind, die de situatie goed kent en zich voorbereid heeft door observatie en bestuderen van kind dossier. Uit het gesprek wordt vaak duidelijk, wat het kind meemaakt en waarom het zich opvallend gedraagt (de ouders zijn uit elkaar, kind wordt thuis geplaagd door grote broer of zus, enz.). Dit is voor ons belangrijke informatie en nemen we mee in de vraag die het kind aan ons stelt: hoe kunnen we het kind het beste helpen door deze moeilijke periode te komen? Heeft het meer grenzen nodig of juist wat zelfstandigheid en vertrouwen? Hierbij is goed contact met de ouder heel belangrijk.

We adviseren de ouders contact op te nemen met de leerkracht van de klas van hun kind (en vragen akkoord dat wij ook overleggen met de leerkracht), om verder samen te werken aan een

plan van eenduidige aanpak en verwijzen we ze door naar een ouder- en kind adviseur van Ouder- en Kindteams Amsterdam.

Samen met de ouders, de leerkracht, eventueel de kind adviseur en wij als BSO zorgen we voor een liefdevolle en duidelijke aanpak voor het kind. Vaak geeft dat het kind bedding en rust en loodsen we zo het kind door deze lastige periode. Hierbij houden we vinger aan de pols met alle partijen. Mocht dit niet het gewenste effect hebben op langere termijn dan gaan we weer in gesprek met de ouders om de problemen te bespreken en vast te stellen wat er nodig is aan extra ondersteuning bij ons op de groep.

Het gesprek en besproken maatregelen worden door de mentor van het kind gedocumenteerd. Mentor blijft in contact met de ouders, vraagt en geeft ze informatie over (de verbetering van) het gedrag.

4. De uitvoering

De pedagogisch medewerkers voeren het in dit plan beschreven beleid uit. Zij werken direct met de kinderen en staan in contact met de ouders. Hun opleidingsniveau is conform de eisen die de wet kinderopvang daaraan stelt, waarbij ze minimaal taalniveau 3F hebben. Dat betekent dat de opleiding Sociaal Pedagogisch Werker (SPW3) met uitstroom variant kinderopvang de eerste voorkeur heeft, maar veel andere opleidingen in de agogische, culturele en sportrichting ook voldoende zijn. Wij zorgen er zoveel mogelijk voor dat er ook pedagogisch medewerkers in dienst zijn met een HBO-diploma voor de diversiteit en het werken met beleid. Uiteraard is ervaring in het werken met kinderen daarbij extra belangrijk. Voor ons is ook belangrijk dat onze medewerkers bekend zijn met de antroposofische pedagogie of hiermee affiniteit hebben. Onderdeel van ons werk is verdieping in de antroposofische pedagogie, zodat het niet blijft bij het houten speelgoed en de biologische lunch. We doen dit als team in studiebijeenkomsten en individueel.

Plek in de organisatie

In BSO Lotus zijn er elke dag op elke groep twee pedagogisch medewerkers (volgens de voorschriften van de Wet IKK), behalve als de groep Kleiner is (in overeenstemming met BKR). Pedagogisch medewerkers in opleiding (BBL-ers) werken samen met ervaren pedagogisch medewerkers en hebben een studiebegeleider. Wij streven er naar dat vaste medewerkers ten minste 3 middagen werken.

De coördinatoren scheppen de randvoorwaarden waarbinnen goed gewerkt kan worden. Het personeelsbeleid, de teamvorming, administratieve zaken en inrichting van de ruimten zijn daar voorbeelden van.

Sinds 2019 (wet IKK) hebben we ondersteuning in de vorm van een pedagogisch beleidsmedewerker/ coach voor een aantal uur per jaar. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach draagt actief bij aan verbetering van de didactische en pedagogische kwaliteit op de werkvloer en daarmee aan de ontwikkeling van de kinderen. De pedagogisch beleidsmedewerker geeft beleidsmatige adviezen waardoor zowel de interne als externe protocollen/werkinstructies verbeteren/optimaliseren. De pedagogisch coach begeleidt, stimuleert en motiveert het bewustwording- en ontwikkelingsproces van de pedagogisch medewerkers (zie protocol Pedagogisch beleidsmedewerker/coach).

Competenties

Om een sfeer te kunnen scheppen waarin kinderen zich thuis voelen, moet je als mens over bepaalde kwaliteiten beschikken. Behalve een groot hart waar alle kinderen in passen, gaan we hierin op een aantal competenties die belangrijk zijn in het profiel van pedagogisch medewerker. We geven hier een beknopte samenvatting. In het personeelsbeleidsplan staat een uitgebreide omschrijving van profiel, competenties, ontwikkeling en scholing en hoe we dit toetsen.

- 1 *Pedagogisch*: Deze competentie gaat over het aanvoelen van wat kinderen in hun ontwikkeling nodig hebben op basis van inzicht in die ontwikkeling volgens de antroposofie.
- 2 *Betrokkenheid* uit zich doordat de pedagogisch medewerker goed zicht heeft op de kinderen, aandacht heeft voor elk kind, zonder voorkeuren, weet waar een kind goed in is, waar het van houdt en wat zijn uitdagingen zijn.
- 3 *Verantwoordelijkheid* kenmerkt zich onder meer door kennis en kunde omtrent het waarborgen van de veiligheid. In de praktijk betekent dit dat pedagogisch medewerkers bekend zijn met de afspraken en regels die de veiligheid moeten waarborgen.
- 4 *Initiatief* kenmerkt zich door een actieve houding en enthousiasme: zin hebben om er iets leuks van te maken. In die warmte en energie kan altijd plezier ontstaan. In de praktijk betekent dit het hebben van een plan voor de middag, bijvoorbeeld een activiteit voorbereid hebben. Initiatief heeft ook te maken met het voortouw nemen. Bijvoorbeeld bepaalde situaties voor kunnen zijn door iets te initiëren waarmee een situatie positief omgebogen kan worden (bijv. spelletjes op de gang voorbereiden, als het regent en de kinderen niet buiten kunnen spelen).
- 5 *Flexibiliteit* is het kunnen meebewegen met de ander. Het vergt een open houding en het vermogen om tijdelijk afstand te doen van het eigen standpunt om de ander echt te zien. In een groep met 20 kinderen en 2 volwassenen gebeuren er veel verschillende dingen en zijn er veel verschillende persoonlijkheden. Daarmee omgaan, zodanig dat de verschillen mogen bestaan, vergt grote flexibiliteit.
- 6 *Communicatieve vaardigheden* gaat over het vermogen in het menselijk contact jezelf en de ander te laten verschijnen. Voorwaarden in de praktijk zijn het afgestemd zijn op de kinderen, duidelijkheid kunnen scheppen, positief en bevestigend kunnen formuleren, en goed kunnen luisteren. Deze competentie is bij ons allemaal nog volop in ontwikkeling, en heeft blijvend onze aandacht omdat er op dit gebied vaak een wereld te winnen is. Dit geldt overigens ook voor de communicatie naar ouders en tussen pedagogisch medewerkers.
- 7 *Lerend vermogen* kenmerkt zich door reflecteren, de eigen kracht en valkuilen in beeld hebben, de bereidheid daaraan te werken, het openstaan voor het krijgen van feedback en opbouwend kunnen geven van feedback, het kunnen benutten van 'fouten' om van te leren. Deze competentie is belangrijk voor de intervisie en het constructief bespreken van moeilijke situaties met zowel collega's als met ouders.
- 8 *Stressbestendigheid* kenmerkt zich doordat de pedagogisch medewerker kalm en adequaat kan handelen onder diverse omstandigheden, waarbij zij het overzicht houdt en tijdig oplopende

spanningen weet terug te brengen; deze competentie is van belang om voldoende rust en de veiligheid te waarborgen.

9 *Samenwerken* kenmerkt zich door elkaar actief te informeren, elkaar te betrekken bij het werk en elkaar behulpzaam zijn. Schriftelijk gebeurt dit in de overdrachtsmap, mondeling tijdens de dagelijkse voorbereiding en door de dag heen en in het teamoverleg. Pedagogisch medewerkers zorgen altijd in een team voor de kinderen. Het is dus belangrijk dat zij op één lijn zitten om de kinderen duidelijkheid te kunnen bieden.

Samenwerken gaat hier ook de relatie met de ouders aan. Een luisterende houding, het serieus nemen van vragen en zorgen, hier begripvol en zorgvuldig mee omgaan en ouders actief informeren; allemaal voorwaarden om in goede samenwerking met elkaar om het kind heen te kunnen staan.

10 *Vakkennis/vaardigheden* voor het werk van een pedagogisch medewerker worden in basis gevormd in de beroepsopleiding en verder ontwikkeld door aanvullende studie en door het werk in de praktijk. Het betreft hier zowel pedagogische kennis en vaardigheden als kennis en vaardigheden omtrent verzorging, veiligheid en gezondheid.

5. De groepen

Er zijn in BSO Lotus twee groepen: Lotus 1 en Lotus 2.

Op **Lotus 1** is er een basisgroep van maximaal 20 kinderen (afhankelijk van leeftijdssamenstelling en in overeenstemming met BKR (beroeps-kind ratio; hierover later meer), die van 13.00 tot 14.45 uur worden opgevangen. Dit zijn kleuters en 1^e en 2^e klassers met broers/zussen die een lange dag tot 14.45 uur op school hebben (van 4-8 jaar).

Van 14.45 tot 18.00 uur is er een basisgroep grote kinderen (vanaf de 2^e klas; van 6/7 t/m 13 jaar). Deze groep bestaat uit maximaal 24 kinderen. Op korte schooldagen (als er feesten op school worden gevierd) komen de kinderen uit de hogere klassen vanaf 13.00 uur en vervalt de opvang van 13.00 tot 14.45 uur.

Op alle dagen werken hier 2 vaste PM'ers samen de hele middag, tenzij er niet meer dan 12 kinderen zijn zoals bijvoorbeeld op woensdag- en vrijdagmiddag dan werkt er 1 PM'er.

Op **Lotus 2** zijn maximaal 20 kinderen in de basisgroep die van 13.00 tot 18.00 uur worden opgevangen. Dit zijn overwegend kleuters en 1^e klassers (van 4 t/m 7 jaar). Op dinsdag en donderdag komen een paar kinderen van 14.45 tot 18.00 uur, omdat de 1ste klassers dan uit zijn om 14.45 uur; zij sluiten zich bij de Lotus 2 groep aan.

Op alle dagen werken hier 2 vaste PM'ers samen de hele middag, tenzij er niet meer dan 10 kinderen zijn zoals momenteel op woensdag- en vrijdagmiddag.

Dat betekent dat op maan, dins- en donderdag er 4 PM'ers op de BSO aanwezig zijn, op woensdag 2 PM'ers en op vrijdag 3 en vanaf 15.00 uur 2 PM'ers.

Tijdens vakantie-, en studie- & planningsdagen wanneer de school dicht is, zijn wij de gehele dag geopend van 08.00 tot 18.00 uur.

Werktijden

Schoolweken

De reguliere werktijden van de PM'ers op de groep tijdens schoolweken zijn van 12.30 (inclusief voorbereidingstijd) tot 17.30 of 18.00. Per groep wordt 1 PM'er tot 18.00 en de andere tot 17.30 ingeroosterd. Die gaat echter pas naar huis, als er minder dan de helft van de kinderen nog aanwezig is. Zo niet, dan blijft de PM'er zolang nodig is. We sluiten dan in ieder geval met tenminste 2 PM'ers samen af om 18.00 uur.

Vakantie- en studiedagen

Op vakantie- en studiedagen zijn de werktijden voor pedagogisch medewerkers van of 8.00-16.30/17.00 of van 9.00/9.30-18.00 uur met een half uur pauze (tussen 13.00-14.00 uur). Mocht het zo zijn dat de BKR het toestaat met 3 pedagogisch medewerkers te werken dan komt er nog een pedagogisch medewerker van 8.30-17.30 uur. Een dergelijke tussendienst wordt ook ingezet bij het doen van uitjes. Bij een BKR waar 2 pedagogisch medewerkers voldoende zijn de werktijden van 08.00 tot 16.30 en van 09.30 tot 18.00 uur waarbij de pedagogisch medewerker niet alleen in het pand is.

Stamgroep en open deuren-beleid

De groepen zoals hierboven genoemd zijn de vaste stamgroepen; dat zorgt voor stabiliteit en voorspelbaarheid voor de kinderen. In deze samenstelling wordt er bijvoorbeeld gegeten. Daarnaast hanteren we een open deuren-beleid. Dat betekent dat de kinderen tijdens het spelen bij elkaar op bezoek kunnen gaan (met toestemming van de pedagogisch medewerker en van de ouders) en dat ze mee kunnen doen met elkaars (sport/creatieve/kook) activiteiten. Hierbij houden wij ons aan het maximale kind-aantal.

De pedagogisch medewerkers schrijven de namen van de kinderen die op bezoek zijn bij de andere groep op en noteren ook weer, als ze terugkeren naar hun eigen stamgroep.

Ook in de vakanties blijven de kinderen in hun stamgroep. Alleen bij uitzondering tijdens vakantie- of studiedagen van school en met minder dan twintig kinderen, en als de pedagogisch medewerker denkt dat het een positief effect heeft op de groepsdynamiek, worden de groepen samengevoegd. Hierbij kijken we naar de stabiliteit op de groep en (vooral sociaal-emotionele) ontwikkeling van de kinderen: ze maken nieuwe vrienden, leren van elkaar en van de grotere kinderen en voeren samen leerzame en interessante gesprekken. Vanzelfsprekend, interactie gebeurt onder begeleiding van een PM'er.

Zou het nodig zijn om een kind op de andere stamgroep te plaatsen (bijv. eenmalig op verzoek van de ouders), geven de ouders ons hun schriftelijke toestemming daarover, die worden bewaard in een map. In dit geval zorgt de PM'er dat het kind zich welkom voelt.

Vanzelfsprekend volgen we bijvoorbeeld tijdens een specifieke periode (bijv. coronaperiode) de richtlijnen van de GGD en voegen we de groepen niet samen, mocht het niet wenselijk of voldoende veilig zijn.

Welkom en wennen

Het welkom heten en wennen op de groep gebeurt in overleg met de ouder(s)/opvoeder(s). Onze voorkeur heeft het om het wennen op te bouwen gedurende de eerste opvangweek. Daartoe wordt het de eerste paar dagen meestal eerder opgehaald door de ouder/verzorger. De pedagogisch medewerker die het intakegesprek vooraf aan het wennen heeft gedaan wordt meestal de mentor van het kind (zie informatie hieronder over het mentorschap). Met de ouder/verzorger begeleidt de mentor de eerste week het nieuwe kind in de groep en licht de betrokken collega's in over de

wenperiode. Er wordt gekeken welke kinderen het nieuwe kind al kent in de groep, wat de behoefte is van het kind: wil het al meteen spelen met andere kinderen of eerst rustig observeren, of het nog verlegen en heeft wat meer aandacht en begeleiding van de pedagogisch medewerkers nodig?

Zodra een kind in de tweede klas zit dan zal het bij de Lotus 1 groep komen. Vaak al gebeurt dit als het kind in de eerste klas zit, maar dat kan alleen als de groeps grootte bij Lotus 1 dit toelaat en het kind daaraan toe is.

Door de pedagogisch medewerkers wordt informatie uitgewisseld over het kind; wat vindt het leuk, met wie speelt het en wat zijn aandachtspunten etc. De overstap wordt al spelenderwijs geoefend waardoor het kind heel natuurlijk aan de nieuwe groep kan wennen.

Bij de groepsvorming worden de behoeftes van kinderen geregisteerd, gerespecteerd en wordt er gekeken naar hun wensen en ontwikkelingsbehoeftes. Zo proberen we bijvoorbeeld vrienden, die al in de eerste klas zitten maar nog op de kleutergroep zijn, samen naar de groep van grotere kinderen te verplaatsen. En als we zien, dat een kind zich toch nog veiliger voelt bij de kleintjes, maken we de overgang naar de andere groep zo soepel en aangenaam mogelijk.

Informatie mentor systeem

In overeenstemming met de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK, ingetreden per 1 januari 2018), die gericht is op het verbeteren van de kwaliteit in de kinderopvang, worden ook op BSO Lotus de volgende maatregelen genomen:

- Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep waarin het kind geplaatst is, werkt op de dagen dat het kind naar de BSO komt, en is het eerste aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. Om de ontwikkeling van elk kind, die centraal staat, nauwlettend te kunnen volgen, volgt deze medewerker dit kind met net iets meer aandacht. Natuurlijk kunnen de ouders, die inmiddels al weten welke mentor hun kind heeft, met vragen ook altijd terecht bij de overige medewerkers.

- Pedagogisch medewerkers hebben ieder kind ‘in beeld’, volgen het kind in zijn ontwikkeling en leggen het vast. Zo kunnen we aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten, en sluiten we aan op de individuele behoeften van een kind.

Meer over wijzigingen naar aanleiding van de nieuwe wet zijn te vinden op de site

<https://www.veranderingenkinderopvang.nl>

Kinderen worden tussen de pedagogisch medewerkers verdeeld. De betreffende lijsten worden bij veranderingen geüpdatet. Bij de nieuwe kinderen doet hun mentor ook de intake met de ouders en informeert de collega's daarna over eventuele bijzonderheden. Allergieën worden direct op de lijst genoteerd. Elke pedagogisch medewerker krijgt mappen van bepaalde kleur en maakt een kind dossier in orde (een mapje bevat het ingevulde intakeformulier, een kind-kaart en twee formulieren: een introductieformulier en een kind-observatie-formulier). Na een oudergesprek, gezamenlijke kind-bespreking of gesprek met een leerkracht, komen de relevante aantekeningen er ook bij. De informatie over een bepaald kind wordt verzameld en vastgelegd in zijn mapje, waar de ouders, als ze dat willen, ook in kunnen kijken. Alle mappen worden bewaard op kantoor.

Bij verandering van mentorschap (in verband met veranderende schooltijden of wisseling van dagen, of groep bij een kind), noteren we de nieuw mentor in het kind dossier en op de algemene lijst.

- We brengen de ouders van het kind op de hoogte

- Bij de volgende KWO of LWO doet de voormalige mentor overdracht naar de PMers van de nieuw groep, met eventuele bijzonderheden en aandachtspunten
- Kind dossier komt in de map van de nieuw mentor.

Beroepskracht/ kindratio (BKR)

Wij vinden het belangrijk om zoveel mogelijk met minimaal twee beroepskrachten per groep te werken. Als er echter minder kinderen (de helft of minder) aanwezig zijn op de BSO, voegen we groepen samen, uiteraard binnen de grenzen van de BKR. Dit doen we vooral tijdens vakantieperiodes en op plannings- of studiedagen, altijd in overleg met de ouders.

Bij het samenvoegen van groepen kijken we zorgvuldig of dit pedagogisch verantwoord is en prettig voor de kinderen. Vaak brengt het samenvoegen juist voordelen met zich mee: kinderen uit hetzelfde gezin zitten op dezelfde dag bij elkaar, en kinderen van verschillende leeftijden leren elkaar kennen, wat kan leiden tot nieuwe vriendschappen. De pedagogisch medewerkers (PM's) zorgen er uiteraard voor dat de kinderen goed begeleid worden, inspelen op hun behoeften en activiteiten aanbieden die passen bij de groep. Voor kinderen die liever wat rustiger aan doen, wordt daar ook ruimte voor gemaakt. Hierdoor blijft er veiligheid en stabiliteit voor de kinderen.

Met ingang van **1 juli 2024** wordt de beroepskracht-kindratio niet langer op groepsniveau, maar op kindercentrumniveau berekend. Deze aanpassing biedt ons de mogelijkheid om bij de indeling meer rekening te houden met vertrouwde gezichten voor de kinderen. Een veilige en bekende omgeving is namelijk essentieel voor hun ontwikkeling. Bij de berekening van de BKR hanteren we de volgende formule: $(A \times 0,1) + (B \times 0,083)$ waarbij:

- **A** staat voor het aantal kinderen van 4 tot en met 6 jaar.
- **B** staat voor het aantal kinderen van 7 jaar tot het einde van de basisschoolleeftijd.
- Bij een uitkomst van **0,18 of hoger** wordt het aantal naar boven afgerond.
- Als de uitkomst lager is dan **0,18**, wordt er minimaal één beroepskracht ingezet.

Door deze nieuwe berekeningsmethode kunnen we flexibeler omgaan met de groepssamenstelling, terwijl we tegelijkertijd een emotioneel veilige omgeving waarborgen. De rekenregels zijn te vinden op <https://ratio.nl/bkr/#/rekenregels>

Kaders rondom het afwijken van de BKR

Op basis van afspraken uit het convenant kwaliteit kinderopvang en de wet IKK kan er worden afgeweken van de beroepskracht-kind ratio; de zogenaamde 3-uurs regeling waarbij gedurende een gehele dag opvang 3 uur en tijdens schoolweken een half uur mag worden afgeweken van de BKR. Bij ons kan dat gebeuren op naschoolse dagen tussen 17.30 -18.00 uur en op vakantie/planning/studiedagen tijdens het pauzeren (tussen 12.00 en 13.00 uur) van de beroepskrachten.

- Er wordt minimaal de helft van het vereiste aantal pedagogisch medewerkers ingezet. Voorbeeld: Als er 3 PM's nodig zijn, staan er tijdens afwijkmomenten minimaal 2 op de groep.
- Bij aanwezigheid van slechts één PM'er wordt altijd gezorgd voor een tweede volwassene in het kindercentrum, bijvoorbeeld een conciërge of coördinator, voor ondersteuning en achterwacht.

- Pauzerende PM'ers blijven in de buurt van het kindercentrum, zodat zij snel kunnen inspringen indien nodig.
- Om de naleving van de 3-uursregeling te waarborgen, registreren we de tijden waarop kinderen komen en gaan.
- Voordat we afwijken van de BKR, beoordelen we altijd of de samenstelling van de groep dit verantwoord maakt.

In de praktijk maken we weinig gebruik van de 3 uursregeling dankzij de gespreide in- en uitloop van kinderen. Hierdoor zijn er tijdens drukke momenten voldoende pedagogisch medewerkers aanwezig en werken we op rustige momenten met minder PM'ers, zonder in te leveren op veiligheid en kwaliteit.

Tussen de middag wijken we kort af van de BKR wanneer PM'ers pauze nemen. Bij aanvang van de dag bespreken we met de kinderen welke activiteiten passen bij momenten met minder PM'ers. Dit verloopt meestal vanzelfsprekend: pauzes worden gepland op rustige momenten en PM'ers blijven indien nodig langer op de groep, bijvoorbeeld bij een valpartij of ander bijzonder gedrag.

Bij het verdelen van de beroepskrachten over de groepen houden wij rekening met de individuele en groepsbehoeften van de kinderen. Dit doen wij door te kijken naar behoeften en indeling.

Leeftijdsgebonden behoeften: Jongere kinderen (4-6 jaar) hebben meer behoefte aan persoonlijke aandacht en ondersteuning bij het opbouwen van een veilige hechting. In groepen met jongere kinderen zetten wij daarom een hoger aantal pedagogisch medewerkers in om de individuele begeleiding te waarborgen. Oudere kinderen (7 jaar en ouder) zijn doorgaans zelfstandiger. Hier ligt de nadruk meer op begeleiding bij groepsactiviteiten en het faciliteren van zelfstandige spel momenten.

Momenten met extra zorgbehoefte: Bij verzorgingsmomenten, zoals eten, en tijdens groepsactiviteiten zorgen we voor een voldoende aantal beroepskrachten om aan de individuele behoeften te voldoen.

Kinderen die behoefte hebben aan rust of een rustige activiteit krijgen begeleiding van een beroepskracht, zodat zij zich prettig voelen in de groep.

Stabiliteit en vertrouwen: Wij streven ernaar dat kinderen zoveel mogelijk te maken hebben met vaste gezichten, wat bijdraagt aan hun emotionele veiligheid en vertrouwen in de opvang.

De basisgroepen binnen ons kindercentrum worden zodanig ingericht dat zij aansluiten bij de ontwikkelingsfase en sociale behoeften van de kinderen.

Kinderen worden ingedeeld in basisgroepen die qua leeftijd en groepsdynamiek aansluiten bij hun behoeften. Dit zorgt voor een optimale balans tussen persoonlijke aandacht en sociale interactie.

De groepsindeling kan, indien pedagogisch verantwoord, flexibel worden aangepast, bijvoorbeeld tijdens vakantieperiodes of rustige opvangdagen.

Ruimtelijke indeling: De locatie is zo ingericht dat de basisgroepen fysiek gescheiden en herkenbaar zijn, met specifieke ruimtes voor jongere en oudere kinderen. Dit helpt om de rust en overzichtelijkheid binnen het kindercentrum te bewaren.

Anders gekwalificeerden

Vanaf 1 juli 2024 gelden de volgende kwaliteitseisen voor de BSO, waarbij de BSO meer activiteiten aan kinderen kan bieden, om hen ook op een andere manier de ontwikkeling te stimuleren.

Ook anders gekwalificeerde beroepskrachten (bijvoorbeeld professionele musici of sporters) mogen ingezet worden, als ze een pedagogische module hebben voltooid en zijn gekoppeld via personenregister met een continu screening van VOG. Bij BSO Lotus zijn deze momenteel niet in dienst. Mochten we daar wel gebruik van maken krijgen ook deze anders gekwalificeerden pedagogische coaching.

De formatieve inzet op het kindercentrum mag voor maximaal de helft van het totaal minimaal aantal op het kindercentrum in te zetten beroepskrachten bestaan uit beroepskrachten in opleiding, stagiairs of anders gekwalificeerde beroepskrachten.

Maximaal 33% van het totaal aantal benodigde beroepskrachten op het kindercentrum mag een anders gekwalificeerde beroepskracht zijn.

Bij de inzet van een anders gekwalificeerde beroepskracht is ter ondersteuning van deze anders gekwalificeerde beroepskracht ten minste een andere beroepskracht op het kindercentrum of op de locatie van een activiteit aanwezig.

Anders gekwalificeerden kunnen worden ingezet om de PM'er te ondersteunen in het doen van activiteiten met kinderen. Denk hierbij aan een yogi, een circusartiest, maar ook aan een timmerman of danseres. Maar ook iemand met een creatief beroep zoals potten kleien of specifieke schilder- en tekenkunsten. Deze kan bepaalde behoeften van de kinderen ontsluiten en activeren. Voor BSO Lotus zou dit ook groepsoverstijgende activiteit kunnen zijn waarbij geïnteresseerde kinderen mee kunnen doen. Een vaste PM'er is dan altijd aanwezig bijv. in de gymzaal of op 1 van de groepen.

Continuïteit

De kinderen en de pedagogisch medewerkers komen op vaste dagen. Hoewel op een BSO elke dag de groepssamenstelling anders is, ontstaat er hierdoor continuïteit. De mogelijkheid om incidenteel van dagen te ruilen en extra dagen af te nemen, heeft weinig effect op de groepssamenstelling. Dit kan alleen als aan de voorwaarden voor ruilen/extra opvang is voldaan en de groepsgrootte het toelaat.

Ouders die hiervan gebruik willen maken kunnen dit middels het formulier extra opvang aanvragen bij de eigen pedagogisch medewerker. Extra opvang is alleen mogelijk voor kinderen die een opvangcontract hebben bij BSO Lotus.

Groepsruimte

De groepsruimten zijn als een grote huiskamer ingericht. Een bank, een eettafel, speelhoeken en kasten geven de lokalen een andere sfeer dan de overige lokalen in de school.

De indeling en speelkleden geven kinderen een afgebakend kader in de ruimte, zodat ze met elkaar en naast elkaar kunnen spelen zonder elkaar al te veel te storen.

De fysieke ruimte beslaat minimaal 3,5 m² vloeroppervlak per kind zodat er genoeg plek is voor ieder kind om individueel of samen te kunnen spelen.

Gemeenschappelijke ruimten

Naast de groepsruimten maken we gebruik van de brede kleutergang met speeltoestellen, de gymzaal en het kleuterplein. In deze ruimten spelen de kinderen en kunnen de kinderen van beide groepen elkaar ontmoeten op aanvraag en in overleg met de pedagogisch medewerksters van beide groepen. Op de kleutergang kan bij slecht weer een binnenspeeltuin worden gemaakt met klimrek, glijbaan en matten. Vaak worden er hutten en andere bouwwerken gemaakt met de klimrekken en de lappen. Ook hoelahoepen is een geliefde gangbezigheid.

De grote kinderen maken ook gebruik van het middenplein, zij krijgen schriftelijk toestemming van hun ouders om daar zonder toezicht te spelen. Hier hebben ze meer ruimte om te voetballen, staat een tafeltennistafel en zijn rekstokken en baskets te vinden.

Sinds de tijd dat er een nieuw klimconstructie op het voorplein is geplaatst, spelen kinderen daar alleen onder onze begeleiding.

6. Veiligheid en gezondheid

De GGD-inspectie stelt dat er een veiligheid- en gezondheidsbeleid wordt vastgesteld. We bekijken de risico's door inventarisaties. Hieruit volgen actiepunten die terug te vinden zijn in fysieke maatregelen (zoals deurstrips, aftimmering van de radiatoren enz.) en afspraken die zijn neergelegd in huisregels en protocollen. Daarnaast beschikken al onze pedagogisch medewerkers over een diploma Kinder-EHBO en is twee van de vaste pedagogisch medewerkers zijn ook BHV-ers (bedrijfshulpverleners). Het veiligheid- en gezondheidsbeleid worden periodiek geëvalueerd en bijgesteld. Een belangrijk hulpmiddel voor evaluatie is de ongevallenregistratie, op basis ervan wordt jaarlijks een verslag gemaakt.

Huisregels en protocollen veiligheid

Ten aanzien van de veiligheid zijn er verschillende huisregels en afspraken. Zo mogen kinderen binnen niet rennen (ivm botsen), letten we erop dat geen geweld wordt gebruikt, ook niet in het spel, serveren we thee op drinktemperatuur en gieten we overgebleven gekookt water weg (ivm verbrandingsgevaar).

In het protocol veiligheid staan veiligheidsregels voor bijzondere situaties, bijvoorbeeld tijdens uitstapjes.

De huisregels en het veiligheidsprotocol zijn opgenomen in de bijlage.

Het ontruimingsplan is een schoolbreed plan dat door de veiligheidscoördinator is opgesteld en is aanwezig op elke groep. Jaarlijks wordt er op verschillende momenten geoefend. BSO Lotus doet mee in de oefeningen die 's middags worden gehouden door de school en oefent ook zelf buiten de schooltijd.

Veiligheidsverslag

Jaarlijks wordt een veiligheidsverslag en gezondheidsverslag gemaakt door de coördinator n.a.v. de evaluatiemomenten van het veiligheidsbeleid. Dit verslag zal ook voor de ouders en andere belanghebbenden ter inzage zijn en verschijnt aan het einde van elk schooljaar.

7. Contact met ouders

Om tot een goede afstemming in de omgang met het kind te kunnen komen, is het contact met de ouders van groot belang. Dit contact en de overdracht van informatie vindt op verschillende manieren plaats:

- Bij het intakegesprek; dit is het eerste contact met de ouder(s) en indirect met het kind(eren). We vullen samen formulieren in om een goed beeld te krijgen van het kind en de ouder. We maken afspraken over het wennen. Voor jonge kleuters kan het best veel zijn: naar school in een grotere groep dan ze gewend waren (bijvoorbeeld op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf) en daarna ook nog op de BSO. Daarom maken we in het intakegesprek individuele afspraken met de ouders over het wennen. Het intakegesprek met de ouder geeft ons een beeld van het kind en de bijzonderheden waarmee we rekening dienen te houden, zoals voeding, allergieën en eventuele aandachtspunten in de ontwikkeling van het kind.
- Bij het ophalen; pedagogisch medewerkers geven een beknopt overdracht en melden bijzonderheden ongevraagd, zowel positieve als negatieve. We vragen ouders ook om ons bijzonderheden in het leven van het kind te melden, zodat we hier rekening mee kunnen houden. Voor mededelingen, vragen en overleg zijn we op maandag – en donderdag ochtend telefonisch beschikbaar voor de ouders.
- In specifieke oudergesprekken (min.15 minuten) kan wat uitgebreider worden ingegaan op het kind. Jaarlijks is er de mogelijkheid voor ouders om een gesprek te hebben met een van de pedagogisch medewerkers zodat er wat dieper kan worden ingegaan op hoe het met het kind gaat op de opvang. Als de situatie daarom vraagt, kan zowel de pedagogisch medewerker (mentor) als de ouder tussentijds een gesprek aanvragen.
- Tijdens ouderavonden en ouderbijeenkomsten is er uitwisseling over het reilen en zeilen op de opvang en de mogelijkheid om elkaar zonder de kinderen erbij informeel te ontmoeten. Thema's die ouders en pedagogisch medewerkers aangaan kunnen dan behandeld worden.
- Schriftelijke communicatie gebeurt voornamelijk via de mail (de nieuwsbrieven) en de prikborden bij de lokalen. Op de groep bij Lotus 1 is er ook een map aanwezig met informatie voor de ouders, nieuwsbrieven enz.
- Met de oudercommissie, het orgaan dat de ouderbelangen vertegenwoordigt, hebben we periodiek contact (3 á 4 keer per jaar) en horen we wat er leeft onder ouders aan vragen, wensen en zorgen. Dit helpt ons bij het werken aan kwaliteit van de opvang en het afgestemd zijn op hetgeen ouders van ons verwachten.

8. Kwaliteitsbeleid

We werken aan de kwaliteit van onze opvang door blijvend te investeren in verschillende gebieden die we hieronder beschrijven. Vragen en suggesties van ouders of oudercommissie

helpen ons gericht aan de kwaliteit te werken. Ook de jaarlijkse inspectie houdt ons scherp. Maar het allerbelangrijkste is wat de kinderen ons aangeven. Zolang kinderen lekker spelen en tevreden zijn, is dat een indicatie dat het leven bij de opvang goed is. Is dit echter niet het geval, dan zullen we altijd zoeken naar een manier om verbetering in zo'n situatie te brengen. Het is immers de bedoeling dat ieder kind zich bij ons thuis kan voelen en op een fijne manier de dag kan doorbrengen.

Pedagogie

In onze studieochtenden werken we gemeenschappelijk aan pedagogische kennis en vaardigheden en de verbinding hiervan met het antroposofische mensbeeld. Daarnaast is er vakliteratuur aanwezig (kantoor bij Lotus 1) en heeft elk teamlid de mogelijkheid vakliteratuur te lenen bij de Rudolf Steiner bibliotheek.

Lezingen, conferenties en nascholing over pedagogische thema's worden, al dan niet in het kader van het persoonlijke ontwikkelingsplan, aangeboden.

Spel- en activiteitsaanbod

We zoeken steeds naar spel en activiteiten die aansluiten bij zowel de leeftijd en interesses van de kinderen als bij de tijd van het jaar. Daarbij is ook de beschikbare tijd maatgevend, zoals bij de opvang tot 14.45 uur. De kwaliteit hierin blijkt uit de opbrengst: een gezellige middag of een mooi werkstukje.

Personeel

De kwaliteit op dit gebied komt naar voren in de teamvorming, samenwerking en individuele werkwijze. We werken op verschillende manieren aan de kwaliteit van ons team, zoals de eerder genoemde gezamenlijke studie, intervisie, teamoverleg, teamdagen en het houden van functioneringsgesprekken en gesprekken over het persoonlijke ontwikkelingsplan.

Groepsruimten

De kwaliteit van de opvang wordt mede bepaald door de fysieke ruimte waarin de kinderen verblijven. De aankleding, inrichting en verzorging van de ruimten heeft dan ook onze aandacht.

Klachtenprocedure

Ondanks de zorg die wij besteden aan de opvang van de kinderen, kan het gebeuren dat ouders aanleiding hebben tot zorg of ontevredenheid. Om klachten de ruimte te bieden hebben wij hiervoor een interne klachtenprocedure en een externe klachtenprocedure; deze staat uitgebreid beschreven in het informatieboekje voor ouders en op onze website.